

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY I PIECZY
ZASTĘPCZEJ ZA 2023 ROK**

Skoczów, marzec 2024 rok

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny składane jest zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – art. 179 (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 poz. 177). Jest to zadanie realizowane przez OPS od 2012 roku.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego.

Wspieranie rodziny

Zadania własne

Wydatki bieżące - na planowane 712.218,00 zł wydatkowano 639.318,81 zł, tj. 89,76 %

(w tym dotacja udzielona z budżetu państwa na dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia i kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w ramach rządowego programu „Asystent rodziny w 2023 r.” otrzymano 36.818,42 zł wykorzystano 95,77 %. Dla porównania w roku 2022 otrzymano 6.000,00 zł)

w tym:

Rodzaj wydatku	2022 rok	2023rok
- wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi dla 3 pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy	243.643,69	216.061,37
pozostałe wydatki bieżące	308.304,38	423.257,44
<i>z czego:</i>		
- wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń (wydatki BHP)	587,60	685,53
- usługi zdrowotne (badania okresowe)	50,00	360,00
- podróże służbowe krajowe (delegacje, ryczałt na jazdy lokalne)	5.140,16	8.170,22
- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4.556,54	4.215,44
- szkolenia	266,80	0,00
- odpłatność za pieczę zastępczą	297.703,28	409.826,25

ASYSTENCI RODZINY

Ośrodek zatrudnia 3 asystentów rodziny. W roku 2023 asystenci pracowali z 52 rodzinami, z czego decyzją sądu 27 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny. W rodzinach tych przebywało 131 dzieci.

Dla porównania w roku 2022 asystenci pracowali z 44 rodzinami, z czego decyzją sądu 36 rodzin objęte były wsparciem asystenta rodziny. W rodzinach tych przebywało 99 dzieci.

Zatrudnienie asystenta rodziny wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak od dnia 1 stycznia 2015 roku nie może przekroczyć 15.

Asystent rodziny przydzielany jest rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które polegają w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych; udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Asystent rodziny to forma pomocy skierowana do rodzin z wieloma problemami (ubóstwo, bezrobocie, problem alkoholowy, przemoc, długotrwała choroba, niepełnosprawność) o niskim poziomie rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, gdzie często występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Asystent rodziny ma przede wszystkim zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawności, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę.

Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny (rodziców, dzieci), osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe.

Działania asystenta rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawieniu dzieci w rodzinie lub powrotu dzieci do środowiska rodzinnego, gdy dzieci zostały odebrane.

Wielopłaszczyznowe efekty pracy asystenta rodziny:

- pozostanie dzieci w rodzinach naturalnych,
- powrót dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych do rodzin naturalnych,
- rozwinięcie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- rozwinięcie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego,
- poprawa relacji w rodzinie,
- uregulowanie spraw urzędowych,
- nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnościami życia codziennego,
- wzrost motywacji do zmiany swojej sytuacji.

PIECZA ZASTĘPCZA

W roku 2023 opłacono pobyt 60 dzieci umieszczonych wyrokiem sądu w pieczy zastępczej w tym:

- 10 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej na kwotę 87.415,99 zł (średni miesięczny koszt pobytu 1 dziecka wyniósł 1.391,88 a w 2022 roku 2.577,21 zł – przybyło dzieci z 10% odpłatnością),
- 50 dzieci w rodzinie zastępczej na kwotę 322.410,26 zł (średni miesięczny koszty pobytu 1 dziecka wyniósł 669,18 zł a w 2022 roku 513,50 zł – wzrosły koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej).

W roku 2023 do pieczy zastępczej (rodzin zastępczych) trafiło 16 dzieci.

W roku 2023 pieczę zastępczą opuściło 6 dzieci - 2 uzyskało pełnoletność, 4 powróciło do rodziny.

Dla porównania w 2022 roku opłacono pobyt 48 dzieci umieszczonych wyrokiem sądu w pieczy zastępczej, w tym 4 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej i 44 dzieci w rodzinie zastępczej. Do pieczy zastępczej trafiło 13 dzieci (rodzin zastępczych) a pieczę zastępczą opuściło 5 dzieci (2 uzyskało pełnoletność, 3 przysposobiono).

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **rodzinnej** (rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna lub rodzinny dom dziecka)
- 2) **instytucjonalnej** (placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Edyta Godziek
Edyta Godziek